

सर्गः १

सेनापरिक्लृप्तस्य द्वयमेवार्थसाधनं । शास्त्रे
 चाव्याहता बुद्धिर्मौर्वी धनुषि चातता ॥ १९ ॥
 तस्य संवृतमन्त्रस्य गूढाकारेङ्गितस्य च । फलानु
 मेयाः प्रारम्भाः संस्काराः प्राक्तना इव ॥ २० ॥
 जुगोपात्मानमत्रस्तोभेजे धर्ममनातुरः । अगृध्रु
 राददे सोऽर्थानसक्तः सुखमन्वभूत् ॥ २१ ॥ ज्ञाने
 मौनं क्षमा शक्तौ त्यागे स्थाघाविपर्ययः । गुणा
 गुणानुबन्धित्वात्तस्य सप्रसवा इव ॥ २२ ॥

सेनेति । सैन्येन हस्त्यश्वादिना भूषितस्य तस्य राज्ञः कार्ये
 इदमेव द्वयं अर्थस्य साधनं तदाह शास्त्रे तीक्ष्णा बुद्धिः धनुषि
 आरोपिता ज्या च ॥ १९ ॥ तस्येति । तस्य दिलीपस्य सामदाना
 दिकार्याणां प्रारम्भाः फलेन अनुमातुं योग्याः पूर्वजन्मार्जि
 तसंस्कारा इव किं तस्य गुप्तविचारस्य पुं अज्ञातवहिर्भावह
 द्रतस्य ॥ २० ॥ जुगोपेति । सः आत्मानं ररक्ष किं सः उद्वेगरहि
 तः पुं पीडारहितः सन् पुण्यं सेवितवान् पुं किं सः आकांक्षा
 रहितः सन् धनं स्वीकृतवान् पुं सः आसक्तिरहित एव सुखं
 अन्वभूत् ॥ २१ ॥ ज्ञानइति । दिलीपस्य गुणाः गुणान्तरस्य
 संसर्गात् ससन्ताना इवासन् तदाह ज्ञाने सति मौनं विद्यायां
 सत्यामपि न प्रगल्भवागिति भावः सामर्थ्यं सत्यपि अपका
 रिणि क्षमा पुं दाने सत्यपि नाहंकारः ॥ २२ ॥